

„Svojim anjelom dá prikaz o tebe, aby ťa strážili na všetkých tvojich cestách.“ (Ž 91, 11)

Klára BočKayová: Veľký anjelský obraz, 1991

Akryl na plátne

Anjeli strážni sú Boží poslovia, ktorých Boh dáva osobne každému z nás ako našich priateľov, ktorí nás sprevádzajú a chránia na našej životnej ceste a zároveň „ustavične hľadajú na tvár Otca“ (Mt 18, 10).

Sviatok anjelov strážnych v Cirkvi ustanovil pápež Klement X. v roku 1670. V Biblii sa anjeli spomínajú viac ako štyristokrát. Sprevádzajú pozemský život Pána Ježiša – zvestujú jeho narodenie Panne Márii a vo sne sv. Jozefovi, oznamujú ho pastierom, sv. Jozefovi dávajú znamenie, aby Ježiša zachránil pred Herodesom. Po 40 dňoch na púšti prichádzajú, aby Ježišovi slúžili, anjel ho posilňuje na Hore Olivovej a po jeho zmŕtvychvstaní víta ženy v prázdnom hrobe.

V umení sa anjeli zobrazovali pri biblických udalostiach rôznymi spôsobmi, najčastejšie ako mužské alebo ženské bytosti s krídlami, v barokovom umení ako okrídlená hlava či detský anjel (tzv. putto). Klára BočKayová využíva nástenné vyšívané textilie s náboženskými motívmi a anjelmi, aké v minulosti zdobili steny mnohých domácností a ktoré boli súčasťou tradičnej ľudovej zbožnosti. Napriek tomu, že po výtvarnej stránke patria k nízkej gýčovej produkcii, vedome ich využíva a interpretuje v duchu umenia pop-artu, ktorý pracuje aj s prvkami populárneho a masového umenia.

Technikou frotáže prenáša pôvodný obraz detských anjelov z textilie na plátne a následne ho posúva, zmnožuje a transformuje na celkom nový obraz – dynamické dielo s vlastným originálnym obrazovým svetom a výraznou expresívnou farebnosťou.

Čím vás oslovili práve tradičné textilné obrazy a aké miesto medzi nimi majú textilie s náboženskými obrazmi a námetmi anjelov, z ktorých ste vytvorili celé cykly obrazov?

„Podľa mojej mienky mal jednoduchý ľud snahu okrášliť svoj príbytok a mal na to skôr sporé prostriedky. Ženy zvyčajne vyšívali a niektoré siahli aj po predlohách z vysokého umenia. Tak nejako sa musela stať témou týchto textílií, tzv. kuchárkok, napríklad kompozícia Posledná večera od Leonarda da Vinci. Niekde vrodená citlivosť pomohla vytvoriť čisté lineárne zjednodušenie, niekde zafungovala prostorekosť, podľa schopností prekreslovačky. Vo svojej zbierke mám štyri rôzne Posledné večere podľa Leonarda. Anjeli sú v „kuchárkach“ tiež obľúbenou témou. A cykly obrazov na túto tému vytvorené po roku 1989 vznikli z pocitu skutočného oslobodenia. Boh dal človeku slobodnú vôľu. Anjeli, ktorí v mojich obrazoch zrazu narástli a zaplavili formáty oveľa väčšie než je samotná výšivková predloha, túto slobodnú vôľu predstavujú.“

Klára BočKayová (*1948, Martin) študovala maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (prof. Dezider Milly a Peter Matejka). Patrí k výrazným predstaviteľkám analytických tendencií v maľbe, je členkou umeleckej Skupiny A-R. Jej tvorba vychádza z dadaistického a popartového východiska. Zaujíma sa o nájdené textilné obrazy s náboženskými a mravoučnými nápismi, prísloviami či prianiami, aké v minulosti zdobili kuchynské steny väčšiny domácností. Spracúva ich technikou frotáže, ktorá vzniká priložením papiera či plátne na štruktúrovaný, nerovný povrch textilie a pretlačením obrazu ceruzkou na povrch papiera, a posúvaním motívu vytvára nové autonómne diela. Žije a tvorí v Stupave pri Bratislave.